

Justiits- ja Digiministeerium
info@justdigi.ee

Teie 10.03.2026 nr 8-1/1813-1,
JDM/26-0309/-1K
Meie 09.04.2026 nr 1.1-11/1130-2

**Täitemenetluse seadustiku
muutmise ja sellega seonduvalt
teiste seaduste muutmise seaduse
eelnou kooskõlastamine**

Austatud proua Pakosta

Rahandusministeerium kooskõlastab täitemenetluse seadustiku muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu järgmiste märkustega.

1. Täitemenetluse seadustiku (TMS) muudatused

1.1. Menetluse lõpetamine võlgniku surma korral (TMS § 16 lõiked 3 ja 4)

Eelnõu kohaselt on sissenõudjal õigus teatada soovist menetlus lõpetada, ilma et seda käsitletaks tavapärase avaldusena kohtutäituri seaduse (KTS) § 41 lõike 2 tähenduses. Toetame seletuskirjas väljendatud põhimõtet, et sellisel juhul ei peaks sissenõudja kandma menetluse alustamise ega põhitasu kulusid.

Selguse ja õiguskindluse huvides peame vajalikuks täiendada KTS § 41 lõiget 2 erisusega: „*Erandiks on sissenõudja poolt täitemenetluse lõpetamise soovi edastamine TMS § 16 lõike 3 alusel, mil sissenõudjalt menetluse alustamise tasu ja menetluse põhitasu tasumist ei nõuta.*“ Ainult seletuskirjas toodud märkus ei pruugi olla piisav ühtse rakendamispädevuse tagamiseks.

1.2. Täitekulude jaotus täitedokumendi tühistamise korral (TMS § 42)

Eelnõuga kavandatav TMS § 42 muudatus sätestab üldpõhimõtte, mille kohaselt jäävad täitedokumendi tühistamise korral täitekulud sissenõudja kanda ning võlgnikule tekib tagasinõudeõigus juba tasutud kulude osas. Kuigi muudatuse eesmärk – kaitsta võlgnikku olukorras, kus täitmise alus osutub tagantjärele ebaõigeks – on asjakohane, on sätte praegune sõnastus liialt laiaulatuslik ja tekitab ebaõiglasi tagajärgi avalik-õiguslike nõuete sissenõudmisel.

Juhime tähelepanu, et täitedokumendi tühistamine ei pruugi alati tähendada, et sissenõudja on algatanud täitemenetluse alusetult. Praktikas (eelkõige sunniraha rakendamisel, nt KRAS-i või MKS-i alusel) tühistatakse täitedokument sageli põhjusel, et võlgnik täidab oma

põhikohustuse alles *pärast* sundtäitmise algatamist (nt ilmub arstlikku kontrolli või esitab nõutud deklaratsiooni). Sellisel juhul:

- a. sissenõudjal oli täitmise algatamise hetkel kehtiv nõue ja võlgnik oli viivituses;
- b. täitekulude tekkimise tingis võlgniku varasem tegevusetus, mitte sissenõudja viga või täitedokumendi algne defekt.

Sätte praegusel kujul rakendamine paneks sissenõudja olukorda, kus ta peab hüvitama täitekulud ka siis, kui sundtäitmine oli vajalik ja õigustatud survestusmeede. See ei ole kooskõlas menetlusökonoomika ega õigluse põhimõttega, kuna soodustab võlgniku passiivsust kuni viimase hetkeni, jättes kulud riigi kanda.

Teeme ettepaneku täiendada TMS § 42 regulatsiooni selliselt, et kulude sissenõudja kanda jäämise kohustus ei kohalduks juhtudel, kui täitedokumendi tühistamise aluseks on võlgniku poolt oma kohustuse hilisem täitmine pärast täitemenetluse algatamist.

Võimalik täiendus sätte sõnastusse: „*Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud ei kohaldata, kui täitedokument tühistatakse põhjusel, et võlgnik on pärast täitemenetluse algatamist täitnud kohustuse, mille täitmise tagamiseks täitedokument (nt sunniraha) oli väljastatud.*“ Eeltoodud täpsustus tagab, et sissenõudja vastutab kulude eest vaid siis, kui täitedokument oli algusest peale vigane või alusetu, kuid ei karista sissenõudjat võlgniku poolt varem täitmata jäetud kohustuste sundtäitmisele pööramise eest.

Seejuures juhime tähelepanu, et kuigi eelnõu seletuskirja lisa esitatud märkuste tabelis on märgitud, et Rahandusministeerium kooskõlastas eelnõule eelnenud täitemenetluse seadustiku ja pankrotiseaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamise kavatsuse märkusteta, esitasime me siiski oma 29. jaanuari 2024. a kirjas nr 1.1-11/7601-2 märkuse/tähelepaneku, mis vajab eriti täitekulude kontekstis lahendamist. Meie kirjas toodud märkus on järgmine:

„Seoses täitemenetluse seadustiku muutmise kavatsusega juhime aga tähelepanu probleemile, millega Rahandusministeerium on mitmel korradel kokku puutunud. Nimelt hüvitatakse süüteo menetluses tekitatud kahju hüvitamise seaduse § 2 lõike 1 kohaselt kriminaalmenetluses ja väärteomenetluses menetleja tekitatud kahju riigi poolt Rahandusministeeriumi kaudu. Rahandusministeerium ise ei ole vastavates menetlustes menetlusosaline.

Täitemenetluse seadustiku § 2 lõike 1 punktide 3, 4 ja 10 kohaselt on jõustunud kohtuotsus ja -määrus ning uurimisasutuse või prokuratuuri määrus menetluskulude hüvitamiseks täitedokument. Samas ei ole uurimisasutustel, prokuratuuril ega kohtul seadusest tulenevalt kohustust vastavaid lahendeid Rahandusministeeriumile edastada, mistõttu on nende täitmine enamasti seotud sellega, kas õigustatud isik ise pöördub Rahandusministeeriumi poole või mitte. Rahandusministeerium on saanud mitmel korral kohtutäiturilt täitmisteate võlgnevuse sissenõudmiseks, kuid eelnevalt ei ole nõude aluseks olev dokument Rahandusministeeriumi hüvitise väljamaksmiseks jõudnudki. Leiame, et täitemenetluse algatamise võimalus olukorras, kus täitedokumendiks olev otsus või määrus ei ole Rahandusministeeriumisse jõudnud, ei ole õigustatud.“

1.3. Sundtäimisega ühinemine (TMS § 149 lõiked 5 ja 6)

Kavandatav muudatus võimaldab mitmel kohtutäituril nõuda tasu ühe kinnisasja müügist saadud tulemist.

- Juhime tähelepanu, et kui sundtäitmisega ühinenud kohtutäitureid on palju, väheneb sissenõudjatele jaotatav summa märgatavalt. See võib kahjustada põhinõuete rahuldamise määra. Soovitame analüüsida täituritasude kumuleerumise mõju sissenõudjate huvidele.

2. Kohtutäituri seaduse muudatused

2.1. Menetluse põhitasu nõude rahuldamisel välisriigis (KTS § 32 lõige 5)

Eelnõu sätestab kohtutäituri õiguse saada põhitasu ka siis, kui nõue rahuldatakse kohtutäituri vahendusega.

- Olukorras, kus sissenõudmine toimub paralleelselt välisriigis ametiabi korras, võtab välisriigi täitur oma tasu. Kui ka Eesti kohtutäitur nõuab samal ajal täit tasu välisriigi täituri tehtud töö eest, tekib võlgnikul ebaõiglane topelt tasude maksmise kohustus. Teeme ettepaneku sätestada piirang, et välisriigis sissenõutud summa pealt Eesti kohtutäituri tasu arvestamist piirataks või välistataks.

3. Pankrotiseaduse (PankrS) muudatused

3.1. Täitekulude eelistamine väljamaksete järjekorras (PankrS § 146 lõike 1 punkt 5)

Eelnõu seab enne pankrotti sissenõutavaks muutunud täitekulud (v.a põhitasu) eelisjärjekorda, tasudes need enne võlausaldajate nõudeid.

- MTA hinnangul muudab see oluliselt ja põhjendamatult pankrotivara jaotamise dünaamikat. Kohtutäiturite kulude eelistamine riivab võlausaldajate võrdse kohtlemise põhimõtet. Samuti jääb selgusetuks täitekulude saatus pärast pankrotimenetluse lõppu – kas nende sissenõudmine jätkub üldises korras ja kas neist on võimalik vabaneda kohustustest vabastamise menetluses? Seletuskiri peaks sisaldama põhjalikumalt analüüsi sellise eelistamise vajalikkuse kohta. Kohtutäitur nagu ka kõik teised võlausaldajad peavad oma kulusid ning riske hindama ning perspektiivitud täiteasju ei pea menetlema ning tekitama täitekulude. Ilmestamiseks igapäevast olukorda kus ühe füüsilise isiku pankrotimenetluses võib olla palju erinevaid täitureid, samuti võib ühele täiturile olla edastatud mitu erinevat haldusakti täitmiseks. Seega toimub põhjendamatult võlausaldaja (kohtutäitur) eelistamine ja täitetasude kumuleerimine samas asjas, mis kuuluks väljamaksmisele enne teisi võlausaldajaid sh riiki.

3.2. Kohtutäituri abi tegutsemine haldurina (PankrS § 193⁴)

Toetame haldurite ringi laiendamist, kuid osutame potentsiaalsetele riskidele:

- Kohtutäituri abid on teenistussuhtes kohtutäituriga, võib tekkida huvide konflikt menetlustes, kus üheks võlausaldajaks on abi tööandjaks olev kohtutäitur.
- Pankrotimenetlus eeldab sageli keerukat kohtuvaidlustes osalemist. Kui abid ei ole piisavalt kogenud ja peavad teenust sisse ostma, võib see hüppeliselt kasvatada menetluskulusid võlausaldajate arvelt.
- Vajalik on selgus, kas halduri tasu määratakse abi tööandjaks olevale büroole või abile isiklikult, ning kas sellega kaasneb kohustus luua eraldiseisev büroo.

Palume arvestada ülaltoodud märkustega, et tagada täitemenetluse ja maksejõuetusmenetluse tasakaalustatud ning selge regulatsioon, mis ei kahjustaks ebamõistlikult sissenõudjate huve ega riikuks võlausaldajate võrdsuse põhimõtet.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Jürgen Ligi
rahandusminister

Virge Aasa 5885 1493
Virge.Aasa@fin.ee

Artur Lundalin 5885 1321
Artur-lundalin@fin.ee